

8x28.35	1	עמוד 32	כותרת	16.09.2008	15138859-0
80039					

עליזה לביא • קוצים בוורדים

חרדים החוצה

מדרי שנה מתפרסם דו"ח על מצב האנטישמיות בעולם, אך דומה שמדינה חשובה אחת נעדרת ממנו: ישראל. כן, ישראל. לעתים, היחס אצלנו לציבור הדתי בכלל, והחרדי בפרט, אינו שונה בהרבה מהיחס ליהודים בכמה מהמדינות החשוכות בעולם.

יש לכך דוגמאות רבות, הנה האחרונה שבהן: קבוצת תושבי בים בכפר ורדים – היישוב הקהילתי האליטיסטי שהקים סטף ורדי טהיימר – מתנגדת בתוקף ל"תופעת חרירתם של חרדים ליישוב". 40 משפחות חרדיות כבר מתגוררות במקום (מתוך 1,500), הן הקימו גן ילדים – וכעת, ישמור השם, מבקשות להקים מקווה. וכך מנמקים המתנגדים: "כולנו מכירים את הבעיות החרדיות שנוצרו ביישובים שבהם האוכלוסייה החרדית, גם אם היא במיעוט, כופה באופן קיצוני, ולעתים אלימים, את תפיסת עולמה ודרך חייה. חסימת רחובות, זריקת אבנים, שריפת חנויות המוכרות מזון לא כשר, פגיעה בעסקים שאינם שומרים שבת והטלת חרם עליהם, הכאת אנשים שאינם לבושים על פי תפיסת עולמם".

עוד הם טוענים, שכפר ורדים הוקם כיישוב חילוני – כשם שאלעד וקרית ספר הוקמו כדתיים – ויש לשמור על אופיו. הם גם מביעים חשש מ"ציד נפשות של נוער ומתבגרים המחפשים את דרכם".

נניח לשאלה כיצד היינו מגיבים אילו היו הדברים נשמעים מפיו תושבי שכונה לונדונית או עיירה קנרית ונעסוק רק בעורבנות. ראשית, כפר ורדים הוא מועצה מקומית, ולכל אדם יש רשות לרכוש בו בית. יתרה מזו: ראש המועצה, רון מוסקוביץ, מצטט (באתר המועצה) בגאווה את חזון היישוב: "כפר ורדים ית-

על איזה "ציד נפשות" מדברים? מדוע מותר להפעיל קן של תנועת נוער, אבל אסור להפעיל שיעורי יהדות?

פתח כיישוב יהודי בעל אופי קהילתי, ציוני, דמוקרטי, פלורליסטי בגליל". ודמוקרטי ופלורליסטי פירושו: איש באמונתו יהיה. שנית, ברגע שתושבים רכשו כחוק את בתיהם, הם זכאים לבקש שירותים קהילתיים: זה נכון לגבי מתנ"ס ואולם ספורט, וזה נכון גם לגבי שירותים לשומרי מצוות.

שלישית, לא ברור על אלו "בעיות חריפות" מדברים המסיתים. נכון, יש מפירי חוק הקוראים לעצמם "שומרי מצוות", ובהם צריך לטפל, אך האם זה המצב בכל יישוב שבו מתגוררים חרדים? האם זהו המצב בנתניה ובאשדוד, בהן חיות קהילות חרדיות גדולות? המסיתים, כדרכם של מסיתים, מדברים בהכללות חסרות בסיס על מנת ליצור פחד ושנאה.

רביעית, על איזה "ציד נפשות" מדברים? מדוע מותר להפעיל קן של תנועת נוער, אבל אסור להפעיל שיעורי יהדות? מדוע מותר לחשוף נוער לתוצרי תרבות שנויים במחלוקת, ואסור לחשוף אותו לשורשי תרבותו?

התופעה של "שומרי מצוות אינם רצויים" אינה ייחודית לכפר ורדים, וגם אי-אפשר לפתור אותה באמירה שהיא קשורה לבחירות המוניציפליות הקרבות. זוהי תופעה חוצת מקומות וזמן. הגיעה העת לקרוא לה בשמה: חוסר סובלנות. שנאה עצמית.

הגיע הזמן, אחרי 60 שנה, לאמץ מודל חדש. כזה שבבסיסו ההבנה כי ישראל מורכבת מגוונים של שפות והשקפות עולם, וכי קיימים צרכים מגוונים ונוגדים במישור האישי, הקהילתי והציבורי. פשרה במקרה זה אינה ויתור על שלמות, אלא בחירה בשלמות מורכבת. |

ד"ר לביא היא מרצה למדעי המדינה באוניברסיטת בר-אילן